

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Subcomandante MARCOS
PACO IGNACIO TAIBO II

Morții incomozi

(lipsește ce lipsește)

Traducere din spaniolă de
CORNELIA RĂDULESCU

HUMANITAS
fiction

Nota autorilor

Capitolele impare au fost scrise de subcomandantul insurgent Marcos, cele pare și epilogul de Paco Ignacio Taibo II.

Cu acordul autorilor, drepturile de autor ale acestui roman vor fi donate organizației neguvernamentale Enlace Civil A.C., care le va destina operelor cu caracter social din Chiapas.

CAPITOLUL I

Uneori durează mai mult de 500 de ani

„Tot ce ține mai mult de șase luni ori e sarcină, ori nu merită osteneala.“

Așa mi-a zis El Sup. Eu m-am uitat la el să văd dacă glumește sau vorbește serios. Fiindcă uneori i se cam încurcă firele. Adică uneori glumește cu ăia de la oraș de parcă ar vorbi cu noi, iar alteori glumește cu noi vorbind ca ăia de la oraș. Și-atunci chiar că nu-l mai pricepe nimeni, dar zău dacă-l supără chestia asta. Râde.

Dar nu, de data asta nu era așa. El Sup nu glumea. Ajungea să-i vezi privirile serioase ațintite asupra pipei pe care tocmai și-o aprindea cu bricheta. Se uita la pipa aia de parcă ar fi așteptat ca nu eu, ci ea să-i dea dreptate.

Îmi spusese că avea să mă trimită la oraș, să fac ceva pentru mișcare, dar că mai întâi trebuia să petrec o vreme acolo și abia după aia să fac treaba. Atunci l-am întrebat eu cât timp o să mă învârt prin oraș ca să învăț să mă port orășenește și el mi-a răspuns că șase luni. După care l-am întrebat dacă șase luni erau de-ajuns și-atunci mi-a zis ce mi-a zis.

El Sup mi-a zis chestia asta după ce-a stat o vreme de vorbă cu un anume Pepe Carvalho, care venise la La Realidad aducând un mesaj de la don Manolo Vázquez Montalbán și cerând să-l vadă pe El Sup. Mă rog, asta am aflat-o de la Max, care a primit mesajul. Dar să știți că eu l-am cunoscut pe don Manolo. A venit acum niște

zile să facă un interviu cu El Sup. Avea în raniță o grămadă de cârnați, adică de carne. Acu', nu prea știam eu ce naiba e cu cârnații ăia, dar când m-am dus călare spre el am văzut că-i dădeau câinii târcoale și l-am întrebat pe don Manolo dacă avea carne în bagaje. Și-atunci mi-a zis „am niște cârnați, dar sunt pentru subcomandantul insurgent Marcos“, chiar așa a zis. Și-așa mi-am dat eu seama că-l respecta mult de tot pe El Sup, că așa îi zic doar ăia de la oraș care-l stimează și au mare drag de el. Deci, cum vă spuneam, așa am aflat eu ce fel de cârnați erau ăia de le zice *butifarras*, că sunt un fel de a prepara carnea în țara lui don Manolo.

Lui don Manolo nu-i place să i se zică „Manolo“, ci „Manuel“. Așa mi-a zis el în timp ce ne duceam la comandament. Unde am ajuns destul de târziu. În primul rând, pentru că don Manolo nu prea se pricepe la cai și i-a luat ceva timp să încalece. Apoi pentru că s-a nimerit ca armăsarul să fie cam năvălaș, iar cum el nu le prea avea cu călăritul, animalul o lua mai mult pe câmp decât pe drum drept. Și cât am zăbovit noi pe drum am stat de vorbă și cred că chiar ne-am împrietenit. Așa am aflat eu că nu-i place să i se spună „Manolo“, numai că, dacă mie îmi zici că nu, eu zic că da. Și n-o fac din răutate, ci pentru că așa sunt eu făcut, așa mi-e felul, să fiu pe dos, un fel de Gică Contra, Contreras. Așa-mi zice El Sup: „Elías Contreras“, dar nu mă cheamă așa. Elías e numele meu de luptă, iar „Contreras“ m-a botezat El Sup fiindcă i-am zis că-mi trebuia și un nume de familie de luptă, și a rămas Contreras pentru că sunt un Gică Contra.

Toate astea s-au petrecut cu mult înainte să mă duc la Guadalajara să ridic poșta de la baia publică din La Mutualista și să-l cunosc pe chinezul Fuang Chu. Și cu mult înainte să-l cunosc pe comisarul de investigații Belascoarán la Monumentul Revoluției, acolo, în orașul

Ciudad de México. Eu zic „comisar de investigații“, dar Belascoarán zice „detectiv“. Eu zic că în regiunile noastre zapatiste nu există „detectivi“, ci „comisari de investigații“. Belascoarán zice că în Ciudad de México nu există „comisari de investigații“, ci „detectivi“. Eu zic că fiecare să zică cum vrea. Dar, cum vă spuneam, asta a fost după ce El Sup mi-a zis chestia aia cu cele șase luni. Și mult după ce-am întâlnit-o pe Magdalena în Ciudad de México. Ah, Magdalena! Dar despre asta vă spun eu mai încolo... sau poate nici nu vă spun, pentru că unele răni nu se vindecă nici dacă vorbești despre ele. Dimpotrivă, sângerează și mai tare dacă le îmbraci în cuvinte.

Oricum, cu mult înainte ca El Sup să-mi zică chestia aia despre cele șase luni, eu investigasem de-acum niște chestii care se petrec în municipiile autonome rebele zapatiste. Se spune „cazuri“, nu „chestii“, mi-a zis mai târziu Belascoarán, care se tot chinuia să mă corecteze pentru că spuneam că vorbesc aiurea. Dar eu, în loc să mă corectez, îi dădeam înainte. Ce mai, Gică Contra. Contreras, adică. Iar unul dintre „cazuri“ a fost tocmai cel care dă titlul capitolului ăsta al romanului care, cum veți vedea, nu e ce pare a fi.

Dar lăsați-mă să vă spun câte ceva despre cine eram eu. Da, eram. Fiindcă acum sunt decedat. Am fost milițian când ne-am ridicat noi la luptă în 1994 și am luptat cu trupele Regimentului Întâi de Infanterie Zapatistă, comandat de Sup Pedro, atunci când am luat Las Margaritas. Acum aş avea vreo 61 de ani, dar nu-i am fiindcă sunt mort. Adică decedat. Pe Sup Marcos l-am cunoscut mai întâi în 1992, când s-a hotărât războiul. Pe urmă l-am văzut în 1994 și am fost împreună atunci când ne-au atacat federalii în februarie 1995. Eram cu el și cu maiorul Moisés când au venit peste noi tancurile de război, elicopterele și trupele speciale ale armatei. A fost cam nasol, dar

nu ne-au făcut praf, după cum vedeți. Ne-am luptat și noi, ce mai... Deși ne-a sunat în cap zile în șir tac-tac-tacul elicopterelor.

Bun, v-am zis destul. Voiam doar să mă prezint: mă numesc Elías, Elías Contreras, comisar de investigații. Dar înainte nu eram comisar de investigații, doar partizan în Armata Zapatistă de Eliberare Națională (EZLN)¹, acolo, în Chiapas, care e o regiune din țara noastră, Mexic. Unde naiba se află asta? Păi, n-aveți decât să vă uitați pe o hartă care se găsește la...

COMANDAMENTUL GENERAL AL EZLN

Un tucan singuratic își lustruiește ciocul cocoțat în vârful unui copac *bayalté*. Jos, locotenentul Hilario verifică dacă cei câțiva cai au dat gata micul lan de porumb și dacă insurgenta Martina a terminat de repetat numele capitalelor statelor. Soldatul de gardă își curăță arma în ușa unei barăci. Într-o parte, prins de o prăjină, flutură în vânt steagul din pânză neagră, cu o stea în cinci colțuri și sigla „EZLN“. Steaua și literele sunt de un roșu decolorat. În ușă apare El Sup. Gardianul ia poziție de drepți.

— Cheamă-l pe locotenent-colonelul José, zice El Sup.

Sosește José. El Sup îi dă niște hârtii și spune:

— Tocmai au sosit.

După ce citește, locotenent-colonelul i le dă înapoi și întrebă:

— Ce-ai de gând să faci?

— Nu știu, zice El Sup și rămân amândoi pe gânduri.

¹ Ejército Zapatista de Liberación Nacional. (N. tr.)

Tucanul care își ia zborul fâlfâind zgomotos din aripi îi distrage o clipă. Apoi se uită unul la altul și spun într-un glas:

— Elías.

Se înserează când în vârful dealului apare silueta locotenentului călare. Ocolește satul, ferindu-se de noroi și de privirile străine. Ajunge la postul lui Adolfo.

— Și maiorul? întreabă.

— E în ședință cu oficialitățile municipale.

Locotenentul pleacă.

Maiorul ia documentul și citește: „Localizează-l pe Elías și spune-i să se ducă știe el unde și să vorbească cu bătrânul. Dacă poate mâine, e perfect, dacă nu, atunci când poate. Asta-i tot“.

La radio, maiorul transmite: „Căprioaro, Căprioaro. Dacă mă auzi, spune-i lui Ochilă să-și cumpere binoclu mâine sau când poate“.

În vârful unui deal, operatorul radio transmite la rândul lui: „Turturico, Turturico, dacă mă auzi, vezi că e un mesaj pentru Elías și Norul zice că mâine să vină la La Realidad“.

Soarele s-a ascuns de-acum după dealurile vălurite, Elías ajunge în fața cocioabei sale, cărând niște dovleci. Într-o mână duce încercătura și în alta...

MACETA

Ei, El Sup nu mi-a arătat hârtia, dar mi-a spus despre ce era vorba. Era vorba de o dispariție. Hârtia îi înștiința de dispariția unei tovarășe și El Sup trebuia să dea un comunicat în care să acuze reaua guvernare. Ceea ce e de fapt treaba lui El Sup, dar problema e că cetățenii, adică oamenii de la oraș, s-au săturat ca zapatiștii să le tot spună